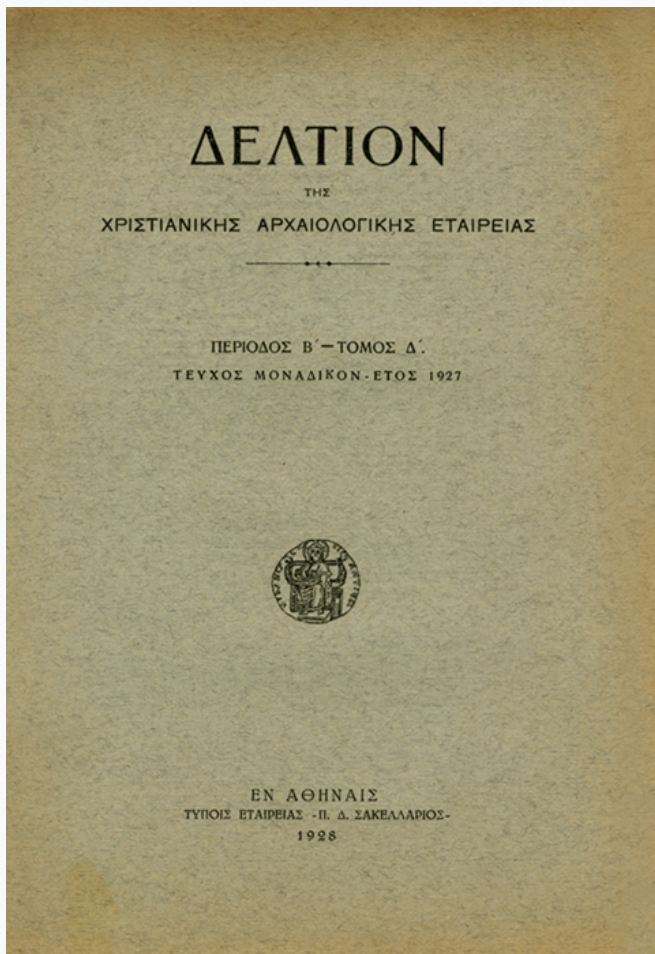

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 4 (1928)

Δελτίον ΧΑΕ 4 (1927), Περίοδος Β'

Βιβλιογραφία

(ΧΑΕ) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

doi: [10.12681/dchae.1340](https://doi.org/10.12681/dchae.1340)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΧΑΕ). (2013). Βιβλιογραφία. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 4, 103-104. <https://doi.org/10.12681/dchae.1340>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βιβλιογραφία

Αλέξανδρος ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

Δελτίον ΧΑΕ 4 (1927), Περίοδος Β' • Σελ. 103-104

ΑΘΗΝΑ 1928

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΠΑΣΧΑΛΗ

Η ΑΝΔΡΟΣ, ἥτοι *ἱστορία τῆς νήσου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς*. Τόμος Β' ἀπὸ τῆς Φραγκοκρατίας μέχρι τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς. Ἐν Ἀθήναις Τυπογραφεῖον «Ἑστία» 1927.

Περὶ τοῦ Α' τόμου τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου περὶ Ἄνδρου συγγράμματος διελάβομεν ἤδη πρὸ διετίας ἐν τῷ «Δελτίῳ» τοῦ ἔτους 1926 καὶ ἀνελύσαμεν τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ. Ἦδη ὁ κ. Πασχάλης ἐξέδοτο καὶ τὸν παρόντα δευτέρον τόμον. Ἰσοτίμον καὶ τῆς αὐτῆς σπουδαιότητος πρὸς τὸν πρῶτον, ἴσως δὲ καὶ μεγαλύτερας, διότι ἡ μεσαιωνικὴ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος εἶνε καὶ ἡ μᾶλλον σκοτεινὴ, αἱ πηγαὶ δὲ ταύτης εἶνε πολλάκις δυσεύρετοι καὶ οἱ περὶ ταύτην ἀσχοληθέντες ἐλάχιστοι, ἰδίως Ἕλληνες. Διὰ τὸν λόγον τούτον τὸ ἔργον τοῦ κ. Δημ. Πασχάλη ἀναπληροῦ μέγα κενὸν καὶ συγχρόνως ὁ συγγραφεὺς προσφέρει μεγάλην ὑπηρεσίαν εἰς τὸ ἡμέτερον ἔθνος, διότι, ἐὰν οἱ συγγραφεῖς τῆς Δύσεως δείκνυνται τελειῶς ἀμερόληπτοι εἰς τὰς κρίσεις των περὶ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου, ὃν ἐκθύμως καὶ ὁμοφώνως πάντες θαυμάζουσι, δὲν συμβαίνει ὁμως τὸ ἴδιον καὶ περὶ τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, τῆς βυζαντινῆς, καὶ περὶ τῆς φραγκοκρατίας, διότι εἰς τὰς κρίσεις πολλῶν τούτων ἐμφανίζονται δύο στοιχεῖα νέα, σφόδρα τὴν κρίσιν ἐπισκοπιζοντα καὶ ἐπιηρεάζοντα, ἥτοι ὁ ἐθνισμὸς καὶ ἡ θρησκεία, εἶνε δὲ γνωστὸν πῶς ἀμφότερα ταῦτα βαθυτάτα συγκλονίζουσι τὴν ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν μᾶλλον πεπαιδευμένων καὶ βαθυστοχάστων καὶ τοῦτο δικαίως, διότι παιδιόθεν τὰ αἰσθήματα ταῦτα ῥιζοῦνται εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ οὕτω δεσμεύοντα τὴν κρίσιν δημιουργοῦσι τὴν τοσοῦτον ὀλεθρίαν «προκατάληψιν».

Ἦτο δὲ εἴπερ τις καὶ ἄλλος ὁ κ. Πασχάλης παρεσκευασμένος εἰς τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας τῆς Ἄνδρου καὶ δὴ τῆς τῶν μέσων αἰώνων, διότι πλεῖστα ἔτη τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἀφιέρωσεν εἰς τὴν μελέτην πάντων τῶν εἰς τὴν περίοδον ταύτην ἀναγομένων μνημείων, ὑπάρχει δὲ πληθὺς μονογραφῶν αὐτοῦ καὶ διατριβῶν περὶ τῶν ὁποίων καὶ ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν καὶ ὑπὸ ἄλλων εὐφημοτάτη ἐγένετο μνεία. Ἄλλ' ὁ κ. Δημ. Πασχάλης ἐκτὸς τῆς αὐστηροῦς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καὶ τῆς ὀξυνοίας καὶ εὐρυμαθείας, κέκτηται καὶ ἐν σπάνιον ἔτι δῶρον, ὄπερ δυστυχῶς στεροῦνται πολλοὶ σοφοὶ κατὰ τᾶλλα συγγραφεῖς, ἥτοι τὴν γλαφυρότητα τοῦ ὕφους, ἣτις καλλύνει καὶ ἐξαίρει ἐν ἔργον ἐπιστημονικόν καὶ τάσσει τοῦτο μεταξὺ τῶν καλλιτεχνικῶν μνημείων ἐνὸς λαοῦ. Εἰς τοῦτο ὁ συγγραφεὺς ἠκολούθησε τὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων ἡμῶν προγόνων, οἱ ὁποῖοι ἔδιδον σχεδὸν τὴν αὐτὴν σημασίαν εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν, ὄσσην καὶ εἰς τὴν ἔννοιαν, διότι ἡ γλῶσσα εἶνε τὸ ἔνδυμα τῆς ἰδέας, ὡς δὲ ὥραϊον σῶμα ἀσχημίζει ἀκαλαίσθητος περιβολή, ὁμοίως καὶ σοφὰς ἐννοίας καὶ ὑψηλὰ φρο-

νήματα ἀσχημίζει ἀπειρόκαλος και χυδαία γλῶσσα ἢ ὕφος ἐστερημένον ἀρμονίας, συμμετρίας, ἐνότητος και ἐν γένει πάντων τῶν στοιχείων τοῦ καλοῦ.

Ἄλλ' ἐκτός τοῦ ὕφους και τῆς γλαφυρᾶς γλώσσης τὸ σύγγραμμα τοῦ σοφοῦ ιστοριογράφου τῆς Ἄνδρου ἐξαίρει και ἡ ἐξαιρετικὴ τυπογραφικὴ ἐμφάνισις, ὄλως ἀψογος και καλαισθητικωτάτη, πρὸς τούτοις δὲ και παμπληθεῖς εἰκόνες, ἐξ ὧν πολλαὶ ὄλως νέαι και ἀνέκδοτοι.

F. PERILLA

DAPHNI. Le monastère. L'église. L'histoire. Les mosaïques. Dessins. Bois, Aquarelles de l'auteur Edition de l'auteur—Salonique 1927.

Εἰς ἐξόχως πολυτελὲς και φιλόκαλον τομίδιον ἐξέδωκεν ὁ διαπρεπὴς Ἴταλὸς ζωγράφος και συγγραφεὺς κ. Φ. Περίλλα ἱστορικὴν και καλλιτεχνικὴν περιγραφὴν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Δαφνίου. ἥς ὁ περίλαμπρος ναὸς (μετὰ τῶν μοναδικῶν ψηφιδωτῶν του ἀποτελεῖ ἀληθῆ ἀδάμαντα τῆς βυζαντινῆς τέχνης. Τὸ βιβλίον ἢ μᾶλλον τὸ λεύκωμα τοῦτο πρέπει νὰ γείνη κτῆμα και στόλισμα κάθε ἑλληνικοῦ σπιτιοῦ. Καλλιτεχνικωτέρω ἐμφάνισις τοῦ μνημείου τούτων δὲν ἠδύνατο νὰ γείνη.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΧΑΛΙΟΡΗ

Ἡ Μονὴ τοῦ Προφήτου Ἑλίου. Τὸ μικρὸν, ἀλλὰ κομψὸν τοῦτο βιβλιάριον τοῦ ἐν Πειραιεὶ Καθηγητοῦ κ. Ν. Χαλιορῆ περιέχει συνοπτικὴν περιγραφὴν ὑπὸ ἱστορικὴν και ἀρχιτεκτονικὴν ἔποσιν τῆς ἐν Ὑδρα Μονῆς τοῦ Προφήτου Ἑλίου, ἣν ἱδρυσεν πρὸ 112 ἐτῶν ὁ μοναχὸς Ἱερόθεος, ἀνὴρ εὐσεβεστάτος και οὗ ἡ μνήμη γεραίρεται ἀνά πάσαν τὴν ἱστορικὴν και ἐνδοξον νήσον. Πρὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς εἰρημένης Μονῆς δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ ὑψηλὰ ἢ ἀπλοῦν «Ερημητήριον», ὅπου κατέφευγον πολλοὶ εὐσεβεῖς μοναχοὶ και ἀσκηταί. Μετὰ τὴν ἐξιστόρησιν τῆς ἱδρύσεως ὁ συγγραφεὺς ἀρχεται τῆς κατὰ μέρη περιγραφῆς τοῦ κτιρίου, τοῦτο δὲ ποιεῖ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας και κυριολεξίας, ἔχων ἀριστον ὀδηγὸν πρὸς τοῦτο τὴν ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀναστ. Ὁρλάνδου ἐκδοθεῖσαν «Μοναστηριακὴν Ἀρχιτεκτονικὴν», ἣτις εἶνε σύγγραμμα μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός του και τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι ἐκδιδόμενον. Ἐν γένει τὸ μικρὸν τοῦτο ποιημάτιον εἶνε ἀξίον πάσης προσοχῆς, ὁ δὲ συγγραφεὺς του ἀξίος παντὸς ἐπαίνου, ὅτι παρὰ τὰς ἐπαγγελματικὰς αὐτοῦ ἀσχολίας και τὸ κύριον αὐτοῦ διδασκαλικὸν ἔργον, ἐξεῦρε χρόνον ἱκανὸν ἵνα μελετήσῃ και περιγράψῃ ἐν τῶν πολυπληθῶν ἐν Ἑλλάδι βυζαντινῶν ἱδρυμάτων, τὸ ὅποιον δὲν εἶνε μὲν λίαν ἀρχαῖον, οὐχ ἥττον διατηρεῖ ἀκεραίους τοὺς κανόνας και τὸ σχῆμα τῶν καθαρῶς βυζαντινῶν ἱδρυμάτων. Εἶθε τὸ παράδειγμα τοῦ φιλομούσου Καθηγητοῦ νὰ μιμηθῶσι και ἄλλοι συνάδελφοί του!

A. Φ.